

ZAKTUALIZOWANE ZAŁĄCZNIKI DO ROZPORZĄDZENIA EMAS

Przewodnik Komisji Europejskiej przetłumaczony przez GDOŚ

INFORMACJE PODSTAWOWE

15 września 2015 r. oficjalnie opublikowana została nowa norma ISO 14001, na mocy której wdrożono strukturę wysokiego poziomu HLS („high level structure”). Struktura HLS ma na celu zintegrowanie wymogów różnych standardów systemów zarządzania we wspólny system zarządzania i zostanie wdrożona w ramach wszystkich standardów zarządzania ISO. Od 2001 r. Załącznik II do Rozporządzenia EMAS uwzględnił wymogi standardów zarządzania środowiskowego zgodnie z ISO 14001. W konsekwencji rewizji ISO 14001, **Komisja Europejska zaktualizowała Załączniki I–III do Rozporządzenia EMAS, aby zintegrować wszystkie zmiany.** Komisja zaktualizowała Załączniki 28 sierpnia 2017 r. Dokumenty te dostępne są w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej: www.eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2017.222.01.0001.01.ENG. Organizacje, które ubiegają się o rejestrację EMAS lub które chciałyby odnowić swoją rejestrację, muszą spełnić warunki określone na mocy zaktualizowanych załączników.

Wdrożenie przedmiotowych zmian nastąpi, gdy organizacje zarejestrowane w systemie EMAS zastosują się do nowych wymogów do **14 września 2018 r.** Organizacje, które mają w tym czasie odnowić swoją rejestrację, mogą wybrać jedną z prezentowanych poniżej opcji:

- Opcja A: Jeżeli organizacja ma odnowić rejestrację EMAS przed 14 września 2018 r., może ona, w porozumieniu z weryfikatorem środowiskowym, zdecydować się na przeprowadzenie zewnętrznej weryfikacji systemu zarządzania środowiskowego i audytu (audyt zewnętrzny) zgodnie z postanowieniami określonymi w Załącznikach I-III przed wprowadzeniem zmian (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1221/2009). Jeżeli jednak organizacja zdecyduje się na wybór tej opcji, oświadczenie weryfikatora środowiskowego oraz rejestracja EMAS będą obowiązywać wyłącznie do 14 września 2018 r. Po tym czasie organizacja musi odnowić rejestrację EMAS zgodnie ze zaktualizowanymi postanowieniami zawartymi w Załącznikach I-III do Rozporządzenia EMAS (opisane poniżej).
- Opcja B: Jeżeli organizacja ma odnowić rejestrację EMAS przed 14 marca 2018 r., może ona, w porozumieniu z weryfikatorem środowiskowym oraz właściwym organem krajowym, odwleć odnowienie rejestracji na sześć miesięcy. Po upływie tego czasu, organizacja musi odnowić rejestrację zgodnie ze zaktualizowanymi postanowieniami zawartymi w Załączniku I-III do Rozporządzenia EMAS.

Niniejszy biuletyn przedstawia zmiany wprowadzone do treści załączników oraz wymagania, jakie będą stawiane organizacjom zarejestrowanym w systemie EMAS.

KLUCZOWE ZMIANY WPROWADZONE W RAMACH AKTUALIZACJI NORMY ISO 14001

↓ W PORÓWNIANIU Z NORMĄ ISO 14001:2004, ZAKTUALIZOWANA NORMA ISO 14001:2015 WPROWADZA SZEREG ZMIAN WYSZCZEGÓLNIONYCH KOLOREM ZIELONYM W PONIŻSZEJ TABELI.

ISO 14001:2015 (aktualizacja w kolorze zielonym)

- 4.1 Zrozumienie organizacji i jej kontekstu
- 4.2 Zrozumienie potrzeb i oczekiwań stron zainteresowanych
- 4.3 Ustalenie zakresu systemu zarządzania środowiskiem
- 4.4 System zarządzania środowiskowego

- 5.1 Przywództwo i zaangażowanie
- 5.2 Polityka środowiskowa
- 5.3 Funkcje, zobowiązania i władze organizacji

- 6.1.1 Działania odnoszące się do ryzyk i szans – postanowienia ogólne
- 6.1.2 Aspekty środowiskowe
- 6.1.3 Obowiązek zapewnienia zgodności
- 6.1.4 Planowanie
- 6.2 Cele środowiskowe i planowanie mające na celu ich osiągnięcie
- 6.2.1 Cele środowiskowe
- 6.2.2 Działania związane z planowaniem mające na celu osiągnięcie celów środowiskowych

- 7.1 Źródła
- 7.2 Kompetencje
- 7.3 Świadomość
- 7.4 Komunikacja
- 7.4.2 Komunikacja wewnętrzna
- 7.4.3 Komunikacja zewnętrzna
- 7.5 Udokumentowane informacje
- 7.5.2 Tworzenie i aktualizowanie

- 8.1 Planowanie operacyjne i kontrola
- 8.2 Gotowość i reagowanie na awarie

- 9.1 Monitorowanie, pomiary, analiza i ocena
- 9.1.2 Ocena zgodności
- 9.2 Audyt wewnętrzny
- 9.2.2 Program audytów wewnętrznych
- 9.3 Przegląd zarządzania

- 10 Doskonalenie
- 10.2 Brak zgodności i działania korekcyjne
- 10.3 Ciągłe doskonalenie

JAKIE ADAPTACJE WYMAGANE SĄ OD ORGANIZACJI ZAREJESTROWANYCH W SYSTEMIE EMAS?

Wymogi EMAS pokrywają się z wieloma wymogami nowo wprowadzonymi w oparciu o zaktualizowaną wersję ISO 14001:2015. Jednocześnie wymagania systemu zarządzania środowiskowego opisane w rozporządzeniu EMAS wykraczają poza te wprowadzone w normie ISO 14001. **W związku z tym organizacje zarejestrowane w EMAS będą musiały wprowadzić tylko kilka adaptacji.** Organizacje będą musiały uwzględnić nowe wymogi zarówno podczas dokonywania oceny aspektów środowiskowych, jak i wdrażania system zarządzania środowiskowego.

AKTUALIZACJE ODNOŚĄCE SIĘ DO SYSTEMU EMAS

- 4.1 Zrozumienie organizacji i jej kontekstu
- 4.2 Zrozumienie potrzeb i oczekiwań stron zainteresowanych
- 5.1 Przywództwo i zaangażowanie
- 6.1.1 Działania odnoszące się do ryzyk i szans
- 6.1.2 Aspekty środowiskowe
- 9.3 Przegląd zarządzania

HARMONOGRAM ZMIAN WPROWADZONYCH W OBRĘBIE REGULACJI EMAS

1 KWARTAŁ 2016 r.

W POROZUMIENIU Z KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI, KOMISJA EUROPEJSKA PRZYGOTOWUJE ZARYS ZAŁĄCZNIKÓW

2 KWARTAŁ 2016 r. –
3 KWARTAŁ 2016 r.

OSTATECZNY ZARYS PRZEDSTAWIANY JEST KRAJOM CZŁONKOWSKIM/ PROWADZONE SĄ KONSULTACJE

4 KWARTAŁ 2016 r. –
3 KWARTAŁ 2017 r.

PROCES ADAPTACYJNY/ i PUBLIKACJA NOWYCH ZAŁĄCZNIKÓW

3 KWARTAŁ 2017 r. –
3 KWARTAŁ 2018 r.

ADAPTACJA PRZEZ ORGANIZACJE ZAREJESTROWANE W SYSTEMIE EMAS

ZAŁĄCZNIK I PRZEGLĄD ŚRODOWISKOWY

Załącznik I do Rozporządzenia EMAS określa, w jaki sposób organizacje zarejestrowane w EMAS powinny przeprowadzać przegląd środowiskowy. Przegląd ma na celu identyfikację i ocenę aspektów środowiskowych organizacji oraz stosownych wymogów prawnych odnoszących się do kwestii ochrony środowiska. Poza tymi istniejącymi już wymogami, **zaktualizowany Załącznik I zobowiązuje organizacje zarejestrowane w EMAS do:**

- Określenia zewnętrznych i wewnętrznych kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na zdolność organizacji do osiągnięcia zamierzonych rezultatów w ramach systemu zarządzania środowiskowego (podczas określania kontekstu organizacji).
- Określenia potrzeb i oczekiwań stron zainteresowanych.
- Identyfikacji i oceny aspektów środowiskowych, z uwzględnieniem perspektywy cyklu życia.
- Określenia i dokumentowania ryzyk i szans związanych z właściwymi dla organizacji aspektami środowiskowymi.

↓ PONIŻEJ PRZEDSTAWIONE ZOSTAŁY DALSZE SZCZEGÓŁY WPROWADZONYCH ZMIAN.

ZAŁĄCZNIK I.1.

Określenie kontekstu organizacyjnego

Nowy zapis

Aby rozpocząć ocenę oddziaływania na środowisko, w pierwszej kolejności organizacja ma określić swój kontekst organizacyjny. Powołując się na warunki ramowe systemu EMAS, kontekst organizacyjny to „**zewnętrzne i wewnętrzne kwestie, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na jej zdolność do osiągnięcia zamierzonych rezultatów w ramach systemu zarządzania środowiskowego**”. Organizacje powinny wziąć pod uwagę wpływ takich aspektów, jak: klimat, jakość powietrza, jakość wody, **dostępność zasobów naturalnych i różnorodność biologiczną**, na ich system zarządzania środowiskowego i organizację w ramach przeglądu środowiskowego.

Przykład: jeżeli organizacja operuje na obszarze charakteryzującym się niedoborem lub znaczną obecnością wody, może to mieć wpływ na osiągnięcie celów wyznaczonych w ramach systemu zarządzania środowiskowego.

Dodatkowe warunki zewnętrzne i wewnętrzne mogą także oddziaływać na system zarządzania środowiskowego organizacji. **Do warunków zewnętrznych** zaliczamy: czynniki kulturowe, społeczne, polityczne, prawne, regulacyjne, finansowe, technologiczne, gospodarcze, naturalne i sytuację konkurencyjną, podczas gdy **warunki wewnętrzne** to: działalność organizacji, wyroby i usługi, strategia, kultura i zdolności. Każda organizacja musi podjąć decyzję, które ze wspomnianych (lub dodatkowych) czynników mogą oddziaływać na system zarządzania środowiskowego i uwzględnić je w przeglądzie środowiskowym.

ZAŁĄCZNIK I PRZEGLĄD ŚRODOWISKOWY

ZAŁĄCZNIK I.2.

Określenie zainteresowanych stron oraz ich istotnych potrzeb i oczekiwań

Nowy zapis

Organizacja powinna określić, **które z zainteresowanych stron mają znaczenie dla systemu zarządzania środowiskowego, a także określić, które potrzeby i oczekiwania stron zainteresowanych organizacja zdecyduje się zaspokoić w ramach systemu zarządzania środowiskowego.** Jeżeli organizacja podejmie decyzję o **dobrowolnym zaadaptowaniu się lub przyjęciu** właściwych potrzeb lub oczekiwań stron zainteresowanych, które nie zostały jeszcze objęte stosownymi przepisami prawa, takie potrzeby lub oczekiwania **stają się częścią zobowiązań dotyczących zgodności.**

ZAŁĄCZNIK I.4.

Identyfikacja bezpośrednich i pośrednich aspektów środowiskowych i określenie, które z nich są istotne

Zmodyfikowany zapis

Identyfikując bezpośrednie i pośrednie aspekty środowiskowe swoich działań, wyrobów i usług organizacja przyjmuje perspektywę cyklu życia. Dokładniej, organizacja bierze pod uwagę wszystkie aspekty działań, wyrobów i usług, od nabywania surowca, zakupów i zamówień publicznych, projektowania, produkcji, transportu, użytkowania, wycofywania z eksploatacji oraz końcowego unieszkodliwiania, w zależności od działalności danej organizacji. **Organizacje nie mają jednak obowiązku przeprowadzania pełnej analizy cyklu życia (life-cycle analysis, LCA), co oznacza, że podejmowanie dodatkowych działań przez organizacje, aby spełnić te wymogi będzie nieznaczne.**

ZAŁĄCZNIK I.5.

Ocena znaczenia aspektów środowiskowych

Zmodyfikowany zapis

W celu wyjaśnienia struktury Załącznika I, wprowadzono dodatkowy zapis, aby uwzględnione zostało przeprowadzenie oceny znaczenia aspektów środowiskowych. Część ta w dużej mierze opiera się na istniejących wymaganiach, ale również uwzględnia dodatkowe wytyczne dotyczące zasad opracowywania i stosowania kryteriów oceny znaczenia aspektów środowiskowych.

ZAŁĄCZNIK I.7.

Zidentyfikowanie i dokumentowanie ryzyk i szans

Nowy zapis

Organizacja ma od tej pory obowiązek określania i dokumentowania **ryzyk i szans związanych z właściwymi dla organizacji aspektami środowiskowymi oraz obowiązujących ją umów, a także innych kwestii i wymagań** określonych w pkt 1–4 Załącznika I. Organizacja powinna skupić się na takich ryzykach i szansach, które pomagają jej zapewnić, że ich system zarządzania środowiskowego jest w stanie zrealizować zakładane cele, aby zapobiegać niepożądanym skutkom lub wypadkom, a także stale doskonalić działalność środowiskową organizacji. Kiedy przedmiotowe ryzyka i szanse zostaną zidentyfikowane, organizacja musi dokumentować informacje na ten temat oraz uwzględniać ryzyka i szanse w ramach systemu zarządzania środowiskowego. Wymóg ten został dokładnie opisany w sekcji A. 6.1 Załącznika II.

ZAŁĄCZNIK II

WYMOGI SYSTEMU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO I DODATKOWE KWESTIE, KTÓRE ORGANIZACJE WDRAŻAJĄCE EMAS MUSZĄ UWZGLĘDNIĆ

Załącznik II do Rozporządzenia EMAS składa się z dwóch kolumn: kolumna A stanowi odzwierciedlenie wymagań systemu zarządzania środowiskowego, jakie przedstawione zostały w częściach od 4 do 10 normy ISO 14001, a kolumna B wyszczególnia kwestie, jakie muszą zostać uwzględnione przez organizacje wdrażające system EMAS w uzupełnieniu przedmiotowych wymagań. **Aktualizacja części A jest taka sama, jak aktualizacja odpowiednich części normy ISO 14001.**

↓ PONIŻSZA TABELA PREZENTUJE ZMIANY W PROWADZONE W OBRĘBIE NORMY ISO14001, STĄD KOLUMNA A ZAŁĄCZNIKA II DO ROZPORZĄDZENIA EMAS, A TAKŻE WPŁYW PROWADZONYCH ZMIAN NA ORGANIZACJE EMAS:

ZMIANA	WPŁYW NA ORGANIZACJE EMAS
<p>A.4.1 Zrozumienie organizacji i jej kontekstu/ A.4.2 Zrozumienie potrzeb i oczekiwań stron zainteresowanych</p> <p>Organizacja powinna określić swoją kulturę organizacyjną oraz kontekst działania, a także potrzeby i oczekiwania stron zainteresowanych. Należy to wziąć pod uwagę podczas ustalania zakresu systemu zarządzania środowiskowego.</p>	<p>Wymóg ten obejmuje zrewidowana ocena środowiskowa.</p>
<p>A.5.1 Przywództwo i zaangażowanie</p> <p>Najwyższe kierownictwo powinno wykazywać przywództwo i zaangażowanie w odniesieniu do systemu zarządzania środowiskowego. Poza innymi obowiązkami, kierownictwo musi wziąć pod uwagę skuteczność systemu zarządzania środowiskowego, zapewnić, że wyznaczona została polityka i cele środowiskowe, a także zagwarantować, że wymogi EMAS zostały zintegrowane z wewnętrznymi procesami biznesowymi organizacji.</p>	<p>O ile nowa norma ISO 14001 nie wymaga już powoływania specjalnego przedstawiciela nadzorującego system zarządzania środowiskowego, w dalszym ciągu pozostaje to wymogiem EMAS (jak zostało to wyszczególnione w Załączniku II. B.2 Przedstawiciel(e) kierownictwa). Organizacje zarejestrowane w EMAS automatycznie spełniają ten warunek, ponieważ posiadają osobę wyznaczoną do obsługi systemu zarządzania środowiskowego. Osoba ta może wywodzić się z kierownictwa organizacji.</p>

ZAŁĄCZNIK II

WYMOGI SYSTEMU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO I DODATKOWE KWESTIE, KTÓRE ORGANIZACJE WDRAŻAJĄCE EMAS MUSZĄ UWZGLĘDNIĆ

ZMIANA	WPŁYW NA ORGANIZACJE EMAS
<p>A.6.1 Działania odnoszące się do ryzyk i szans</p> <p>Organizacja musi podjąć odpowiednie działania, aby uwzględnić:</p> <ul style="list-style-type: none"> → kwestie wewnętrzne i zewnętrzne, które mogą w pozytywny lub negatywny sposób oddziaływać na system zarządzania środowiskowego; → potrzeby i oczekiwania stron zainteresowanych; → ryzyka i szanse odnoszące się do: <ul style="list-style-type: none"> • aspektów środowiskowych; • zobowiązań dotyczących zgodności; • innych czynników i wymagań, do których należy się odnieść w celu: <ul style="list-style-type: none"> ○ zapewnienia, aby system zarządzania środowiskowego mógł osiągnąć zamierzone wyniki, ○ zapobiegania lub ograniczenia niepożądanych skutków, w tym możliwości wpływu zewnętrznych warunków środowiskowych na organizację, ○ osiągnięcia ciągłego doskonalenia. <p>Organizacja powinna utrzymywać udokumentowane informacje dotyczące jej ryzyk i szans, do których powinna się odnieść oraz procesów w zakresie niezbędnym dla zapewnienia, że są one prowadzone tak, jak zaplanowano.</p>	<p>Wdrażając system zarządzania środowiskowego, organizacja powinna wziąć pod uwagę dodatkowe elementy, dodane do wymagań dla przeglądu środowiskowego.</p>
<p>A.6.2 Aspekty środowiskowe</p> <p>Organizacja powinna wziąć pod uwagę perspektywę cyklu życia, określając aspekty środowiskowe oraz wdrażając sterowanie operacyjne.</p>	<p>Wymóg ten pojawia się w zaktualizowanych wymaganiach dla przeglądu środowiskowego, w ramach którego organizacja musi określić swoje aspekty środowiskowe oraz wpływ na środowisko, uwzględniając perspektywę cyklu życia.</p>

ZAŁĄCZNIK II

WYMOGI SYSTEMU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO I DODATKOWE KWESTIE, KTÓRE ORGANIZACJE WDRAŻAJĄCE EMAS MUSZĄ UWZGLĘDNIĆ

ZMIANA	WPŁYW NA ORGANIZACJE EMAS
<p>A.7.4. Komunikacja</p> <p>Organizacja powinna ustanowić, wdrożyć i utrzymywać proces(-y) potrzebny(-e) do wewnętrznej i zewnętrznej komunikacji, istotny(-e) dla systemu zarządzania środowiskowego, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • co ma być komunikowane; • kiedy ma być komunikowane; • z kim należy się komunikować; • jak należy się komunikować. <p>Ustanawiając procesy komunikacji, organizacja powinna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uwzględnić zobowiązania dotyczące zgodności; • zapewnić, aby przekazywana informacja dotycząca środowiska była spójna z informacją powstającą w ramach systemu zarządzania środowiskowego oraz aby była wiarygodna. <p>Organizacja powinna odpowiadać na sygnały dotyczące jej systemu zarządzania środowiskowego. Jeśli jest to odpowiednie, przechowywać udokumentowane informacje jako dowód prowadzenia komunikacji.</p>	<p>Standardy ISO pozwalają organizacjom na pewną swobodę w decydowaniu o czym, z kim, kiedy i jak należy komunikować się zewnętrznie. Obowiązkowa komunikacja zewnętrzna stanowi jednak jedno z kluczowych wymagań EMAS, a deklaracja środowiskowa niezmiennie pozostaje ważną cechą systemu.</p>
<p>A.7.5 Udokumentowane informacje</p> <p>Organizacja musi zapewnić aby udokumentowane informacje były identyfikowane w prawidłowy sposób, stosowane w odpowiednim formacie, a także prawidłowo zabezpieczone i kontrolowane.</p>	<p>Organizacje EMAS mogą skorzystać z dodatkowych wskazówek, aby przechowywać i zabezpieczać dokumenty. Ten wymóg normy ISO 14001:2015 nie tworzy dodatkowych wymogów w porównaniu z poprzednią wersją standardu.</p>

ZAŁĄCZNIK II

WYMOGI SYSTEMU ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKOWEGO I DODATKOWE KWESTIE, KTÓRE ORGANIZACJE WDRAŻAJĄCE EMAS MUSZĄ UWZGLĘDNIĆ

ZMIANA	WPŁYW NA ORGANIZACJE EMAS
<p>A.9.3 Przegląd zarządzania</p> <p>Przegląd systemu zarządzania środowiskowego wymaga uwzględnienia zmian dotyczących: warunków zewnętrznych i wewnętrznych istotnych dla systemu zarządzania środowiskowego, potrzeb i oczekiwań stron zainteresowanych, w tym zobowiązań dotyczących zgodności, jej znaczących aspektów środowiskowych, ryzyk i szans.</p>	<p>Dodatkowe elementy wprowadzone w zmienionych wymaganiach dotyczących przeglądu środowiskowego i uwzględnione w systemie zarządzania środowiskowego powinny teraz stanowić część materiału wejściowego na przegląd zarządzania.</p>
<p>A.10.3 Ciągłe doskonalenie</p> <p>Organizacja powinna stale doskonalić przydatność, adekwatność i skuteczność systemu zarządzania środowiskowego, aby poprawiać środowiskowe efekty działalności.</p>	<p>Wymaganie to jest jedną z kluczowych cech EMAS, który wymaga nie tylko doskonalenia systemu zarządzania środowiskowego ale również osiągnięcia wymiernych efektów działalności środowiskowej.</p>

Ponadto specjalne wymagania określone w Załączniku II (Część B) do systemu EMAS zostały zmodyfikowane, aby uniknąć nakładania się ze zaktualizowanym standardem i wyjaśnić następujące, ważne w EMAS kwestie:

- **Przedstawiciel(-e) kierownictwa (B.2)**
- **Zgodność z prawem (B.4)**
- **Komunikacja (B.7)**

ZAŁĄCZNIK III WEWNĘTRZNY AUDYT ŚRODOWISKOWY

Załącznik III opisuje wewnętrzny audyt, jaki musi być przeprowadzany w organizacji, aby mogła one ocenić swoją działalność środowiskową oraz spełnienie obowiązujących wymogów prawnych. **Został on nieznacznie zmodyfikowany:**

- **Poza obowiązującymi wymogami prawnymi, audyt odnosi się teraz także do innych kwestii dotyczących środowiska naturalnego, jak np. dobrowolne zaangażowanie organizacji mające na celu wzięcie pod uwagę potrzeb stron zainteresowanych.**
- **Pisemny raport z przeprowadzonego audytu powinien teraz informować kierownictwo, w jakim stopniu spełnione zostały wymogi prawne oraz inne wymogi, a także jakie działania zostały podjęte, aby zapewnić spełnienie wymogów.**

WNIOSKI

Organizacje zarejestrowane w systemie EMAS będą musiały podjąć jedynie niewielkie działania, aby spełnić warunki nowej normy ISO 14001:2015 oraz wytyczne określone na mocy zaktualizowanych Załączników I-III do Rozporządzenia EMAS. Większość zmian dotyczy przeglądu środowiskowego, zapewniając integrację dodatkowych elementów ISO 14001:2015, które powinny zostać uwzględnione w systemie zarządzania środowiskowego. Organizacje dopiero wdrażające EMAS będą zobowiązane określić **kontekst organizacyjny swojego systemu zarządzania środowiskowego**, zidentyfikować **zainteresowane strony** oraz ich **potrzeby i oczekiwania**, uwzględnić **perspektywę cyklu życia**, podejmując się oceny **aspektów środowiskowych**, a także **zidentyfikować ryzyka i szanse** odnoszące się do systemu zarządzania środowiskowego. Po przeprowadzeniu przeglądu środowiskowego, organizacje muszą wziąć pod uwagę także te nowe elementy, wdrażając system zarządzania środowiskowego zgodnie z postanowieniami określonymi w zaktualizowanym Załączniku II. Ponadto najwyższe **kierownictwo** musi wziąć odpowiedzialność za system zarządzania środowiskowego.

STOPKA

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2017 r.
© Unia Europejska, 2017 r.
Opracowanie: Louise Lecerf, Sascha Kunz i Alexandra Skinner
(EMAS Helpdesk-adelphi) i Sebastien Paquot (Komisja Europejska)
Dopuszcza się wykorzystanie informacji, pod warunkiem podania ich źródła.
Zasady wykorzystywania informacji Komisji Europejskiej reguluje 2011/833/EU (OJ L 330, 14.12.2011, str. 39).

KONTAKT

Dodatkowe informacje dostępne są na stronie EMASe www.emas.eu
lub za pośrednictwem biura obsługi EMAS emashelpdesk@adelphi.de
KH-01-17-914-EN-N • ISBN: 978-92-79-71779-6 • doi: 10.2779/477574